CICLE DE L'AIGUA: EL LLOBREGAT

Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius CEPA

Parlar del cicle de l'aigua és, en essència, parlar del cicle de la vida. El fet de voler entendre el funcionament del nostre riu i, en conseqüència, de la nostra comarca, passa per interioritzar aquest cicle de l'aigua. L'acció del sol, que ens arriba en forma de calor, causa l'evaporació i la transpiració que possibiliten la formació dels núvols per processos de condensació. Variacions físiques atmosfèriques provoquen la pluja i, un cop l'aigua altre cop, arriba al terra, hi ha un escolament superficial, una infiltració al sòl i una percolació que crea els rius, els llacs, les aigües subterrànies, els mars i els oceans per, altre cop, reiniciar el cicle. Un cicle infinit, d'ahir i d'avui, del demà i per sempre.

És la terra, ja en possessió d'aquesta aigua infinita, qui modela el seu curs. En el cas del Llobregat, una gran conca hidrogràfica de 5.110 km• recull les aigües des de la pleta Roja de Castellar de N'Hug fins, després de recórrer 170 km, abandonar-les al mar, tot creant un apreciat delta al Prat de Llobregat. En aquest recorregut longitudinal, diferenciem una zonació amb un tram alt o capçalera on apareix el curs d'aigua que transita per zones amb pronunciats desnivells i, amb elevada velocitat, esmicola el que troba al seu davant. Aigües enllà, el traçat perd desnivell, fet que es tradueix en una reducció de la velocitat i el potencial erosionador, i es converteix en un tram de transport o transferència. Així ens arriba el riu a la comarca, a una gran plana de deposició i sedimentació, fins que es perd Mediterrani enllà.

Properes al corredor fluvial, properes a la font de vida, s'estableixen comunitats vegetals i animals, cadascuna al seu lloc, cadascuna aprofitant els seus propis recursos, cadascuna competint per la pròpia supervivència, i creen, amb el pas dels anys, un mosaic d'increïble biodiversitat. És senzill, al seu temps, visualitzar una estratificació transversal del riu amb el llit fluvial, la plana fluvial o d'inundació i una zona de transició com la connexió entre l'eix del riu i el paisatge d'influència, el bosc mediterrani, que ocupa les cotes on l'aigua ja no té accés. Aquí trobaríem la xarxa més variada de boscos de ribera, prats humits, llacunes d'aigua dolça, canyissars, meandres, ràpids, que crea una varietat d'hàbitats per donar vida a ocells, rèptils, amfibis i mamífers. D'inici a fi, un cicle de vida, un cicle de l'aigua que, magistralment, possibilita el que som: existència al Baix Llobregat.

La sedimentació

El riu porta partícules en suspensió que sedimenten quan el seu pes és superior a la força del riu. La sedimentació es produeix segons el pes de les partícules; així, a més pes, es produeix una sedimentació a major velocitat de l'aigua. Per tant, a la part baixa del riu, quan la velocitat de l'aigua és menor, es produeix la sedimentació de les partícules dissoltes de menor mida: graves, llims, argiles i diferents partícules dissoltes en l'aigua, com sals minerals i matèria orgànica. Aquestes substàncies ofereixen una gran fertilitat al sòl i una elevada producció primària que és la base per al desenvolupament d'una comunitat fluvial estable, complexa i madura. Aquesta situació d'elevada fertilitat, la trobem a les planures finals dels rius.

La sedimentació de les graves, llims o argiles ofereix diferent configuració i comportament fluvial. Les graves són les de major mida i permeten la circulació de l'aigua al seu interior, entre elles, cosa que possibilita la filtració d'aigua fins a l'aqüífer, procés que es coneix com a recàrrega de l'aqüífer. Al seu temps, els llims i les argiles són d'una mida tan petita que impossibiliten la circulació de l'aigua entre elles i, per tant, possibiliten la creació d'aiguamolls com una acumulació d'aigua sobre una base impermeable. Aquests dos fets justifiquen que trobem recàrrega de

l'aqüífer en zones de circulació d'aigua com el centre del riu o la part interna de la corba d'un meandre i, al mateix temps, aiguamolls a les vores del riu, sobretot en la part externa de meandres i, més enllà, terra endins, en zones d'inundacions puntuals. Aquesta impermeabilització que, de forma natural, ofereixen els llims i les argiles, configura el llacunatge del riu i ofereix un nou ecosistema d'elevada producció i interès natural en el qual s'estructura una complexa comunitat ornitològica.

A la nostra comarca, el pas del temps dóna lloc a una zona d'una elevada fertilitat, d'una elevada quantitat i qualitat de recursos minerals i biològics, una zona amb una alta capacitat de càrrega que permetria el desenvolupament sostenible d'una gran comunitat i, potencialment, d'una gran població humana. Trobaríem el motor d'una comarca, el motor per a més de 700.000 persones.

L'ocupació de la plana al·luvial era total, amb parcel·les que tenien una delimitació del seu perímetre amb el riu

El riu és viu, el riu té una dinàmica infinita, cíclica, inesgotable per al més enllà. Fins que un dia, en un passat no molt llunyà, es va produir un gran assentament humà proper a la zona d'influència del riu amb grans efectes sobre el riu. Era l'època dels romans quan es va ocupar i alterar la nostra comarca, quan, innocentment, mai no van preveure el mal que causarien, quan, innocentment, mai no van preveure que podien posar fi al cicle infinit —el cicle de la vida—, al cicle de l'aigua, a la nostra comarca.

Aquest fet, una elevada riquesa natural i mineral, és aprofitada per a l'agricultura, la caça, la pesca i la ramaderia. Es marca l'inici de l'assentament humà proper als marges del riu, tot conservant una distància prou prudent per reduir els perills de les inundacions i avingudes. Un històric i fort creixement demogràfic obliga l'*Homo sapiens sapiens* a canviar d'espècie animal i passa a ser l'*Homo sapiens economicus* i a acostar-se a les zones d'inundació, ja sigui amb la construcció de camps, vivendes o infraestructura viària que ha alterat i destruït les dinàmiques fluvials i naturals de les contrades del riu. Ha alterat i destruït el cicle infinit, el cicle de la vida. Ha sembrat la mort en una regió inesgotable. Ha reduït fins al ciment el que era irreductible i ha convertit en diners un recurs que no té preu, i no ha après que no es pot comprar ni vendre.

Ha aprofitat la fertilitat de la planura per establir camps de conreu. Durant molts segles, la plana al·luvial estava parcialment ocupada per conreus de secà allunyats del riu ja que el paludisme que hi havia a la zona impedia el cultiu en llacunes i meandres. Això va canviar durant el segle xix amb la construcció del canal de la Infanta i el de la Dreta, que van permetre el reg; amb la dessecació dels aiguamolls per combatre el paludisme, i amb els efectes de la fil·loxera sobre les vinyes de les muntanyes, que van obligar els pagesos a baixar de la muntanya a la plana. L'ocupació de la plana al·luvial era total, amb parcel·les que tenien una delimitació del seu perímetre amb el riu, és a dir, sense cap mesura de superfície establerta: si la llera del riu es desplaçava cap a l'altra riba com a conseqüència d'alguna riuada, la parcel·la agrícola podia guanyar aquest nou espai. Això va comportar molta picaresca durant tot un segle, la qual consistia a crear sarrions (cordons de pedres recobertes de malla metàl·lica) en la riba del riu per forçar-lo a desplaçar-se cap a la riba contrària i guanyar així més superfície agrícola. Evidentment, els pagesos de l'altre marge feien el mateix i el riu es desplaçava cap als sarrions que esdevenien més febles i cedien. Quan això succeïa, el riu solia menjar-se una bona superfície agrícola, proporcional a la que guanyaven els pagesos de l'altre marge.

Com a resposta al creixement demogràfic, s'ha creat, amb el pas dels anys, una agricultura intensiva caracteritzada per:

· Augmentar la concentració de sals, metalls pesats i productes fitosanitaris tòxics amb l'aplicació de plaguicides, herbicides i fertilitzants que han variat la composició química de l'aigua.

· Reduir el nivell freàtic per l'augment del reg, ja que bomba l'aigua de l'aqüífer i es perd per evaporació i, consegüentment, s'assequen els pocs boscos de ribera que encara existien i es redueix l'ombra al riu, fet que ha augmentat la temperatura i el creixement massiu d'her-bassars i plantes aquàtiques que eliminen la vegetació fluvial inicial madura i estabilitzada.

Ha alterat el curs natural amb la rectificació del traçat destruint els meandres, canalitzant, fent embassaments, transferint aigua... La pràctica dels sarrions va suposar una primera artificialització de la llera del riu que es va acabar quan ICONA va intervenir, a mitjan segle xx, i establí els límits dels camps de conreu en demanar les ribes del riu com a competència seva. Alhora, va eliminar diversos meandres i donà al riu un traçat més recte. Aquests meandres van ser replantats amb pollancres al·lòctons que van ser les úniques arbredes presents en els marges durant molt de temps.

Ha utilitzat la força del riu amb la construcció de molins amb diferents utilitats: moldre, electricitat, obtenció de força mecànica... i ha establert indústria arreu de la vall Baixa propera al riu i, en general, dins tota la zona d'influència del curs fluvial. Aquest fet delimita encara més l'espai del riu, que es redueix a petits espais molt inferiors a les pròpies necessitats volumètriques en cas d'avingudes i inundacions. També ha alterat les característiques físiques i químiques de l'aigua, de la qual ha reduït molt la qualitat.

D'aquesta important contaminació en destaca:

La riera de Rubí, convertida en un col·lector a cel obert que recull les aigües residuals domèstiques i, sobretot, industrials de bona part del Vallès Occidental. L'any 1969, el riu va ser desviat cap al canal de la Infanta per evitar la contaminació de la riera. Actualment, diverses depu-

Les canalitzacions redueixen el cabal ecològic del riu.

radores aconsegueixen tractar parcialment les aigües de la riera, però aquest tractament encara resulta insuficient.

Amb l'intent d'augmentar la productivitat vegetal o la major resistència a les pertorbacions ambientals d'espècies al·lòctones, s'ha produït, en tota la conca mediterrània, la introducció de moltes espècies foranes.

El riu Anoia: recull les aigües residuals d'una conca important on hi ha hagut tradicionalment moltes indústries papereres i de tractament de pells (adoberies). Mitjançant una canonada subterrània, se'n van derivar les aigües també cap al canal de la Infanta. Actualment, la qualitat de les aigües ha millorat després de diversos processos de depuració, tot i que encara té una qualitat deficient.

Les conques mineres de Súria, Cardona i Balsareny han aportat una forta contaminació salina al riu i al seu aqüífer a causa del fet d'abocarhi el runam salí en superfície en grans piles (els sobrants salats de mala qualitat). Cada cop que hi havia pluges, es produïa un rentat i transport de sals conca enllà. Durant la dècada dels vuitanta es va construir un col·lector per interceptar i transportar totes aquestes escorrenties fins a aigües avall de la planta potabilitzadora que Aigües de Barcelona té a Sant Joan Despí. S'aboquen al riu juntament amb altres col·lectors residuals industrials i domèstics, fet que transforma el tram final del riu en una claveguera a cel obert.

La plana del Llobregat també és un increïble espai per a la pastura, ja que té aigua dolça abundant, ombres i elevada producció primària, de manera que es consolida com una zona rica d'aliment vegetal per al bestiar. La massificació ramadera impedeix la regeneració natural de l'entorn, ja que els nous brots de creixement són ràpidament eliminats per la ingesta del bestiar.

Amb l'intent d'augmentar la productivitat vegetal o la major resistència a les pertorbacions ambientals d'espècies al·lòctones, s'ha produït, en tota la conca mediterrània, la introducció de moltes espècies foranes. La nostra comarca no és l'excepció d'aquest fet. Espècies vegetals com l'eucaliptus, la canya americana... i animals com la tortuga de Florida, carpes, gambúsies, crancs americans... provoquen la depredació, el desplaçament, la hibridació i malalties a les espècies autòctones. S'està reduint el gran mosaic de biodiversitat fluvial mediterrània i s'està potenciant l'ocupació monoespecífica del poc espai existent de la zona d'influència del riu Llobregat.

L'aprofitament pescaire del riu va tenir una importància històrica; actualment, fruit de l'alteració del riu en els seus aspectes més físics, químics i biològics, s'ha vist reduït tant en la qualitat com en la quantitat de la pesca. La salinització i l'elevat contingut de nitrogen (més de 2mg/l d'amoni) impossibilita la vida de la fauna aquàtica. Aquest fet ha convertit el Llobregat en un riu no apte per a aquest ús.

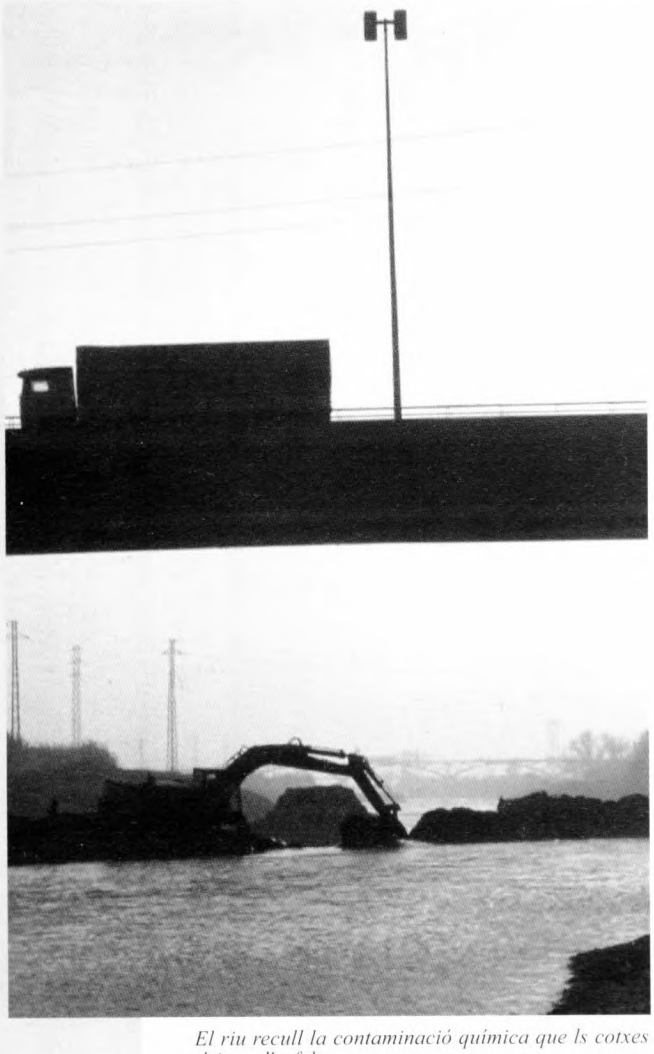
L'ús social del riu, ara per ara, no és viable a causa de l'abismal reducció de l'aspecte paisatgístic i estètic

L'ús social del riu, ara per ara, no és viable a causa de l'abismal reducció de l'aspecte paisatgístic i estètic, que, malauradament, no convida ni a l'esbarjo ni al passeig. La ciutadania viu d'esquena al riu.

La construcció de polígons industrials i vivendes és la base del fort creixement urbanístic del Baix Llobregat, que impermeabilitza el terreny. Aquest ciment sobre el sòl natural augmenta l'escolament superficial i limita la infiltració. Per tant, es produeix un augment del volum i la velocitat de l'aigua al llit fluvial en cas de pluja i una limitació de la recàrrega de l'aqüífer, que l'afecta

reduint-ne el nivell freàtic. A més, suposa un risc catastròfic per a la població assentada en l'àrea d'influència del riu en cas d'avingudes i d'inundacions, ja que s'augmenta la força erosiva del riu i la superfície d'influència d'aquesta làmina d'aigua.

Les canalitzacions, captacions i embassaments de l'aigua redueixen el cabal ecològic del riu i, fins i tot, en èpoques de sequera estiuenca poden eixugar el riu amb greus problemes per a la flora i la fauna. Al mateix temps, provoquen una reducció del contingut de partícules sòlides en suspensió, que es veuen retingudes en zones d'acumulació d'aigua, com els embassaments. Aquest últim fet afecta negativament, sobretot, la plana de sedimentació i el manteniment del delta del Llobregat, que no es regenera i s'acaba perdent davant la força erosiva del mar.

El riu recull la contaminació química que ls cotxes deixn a l'asfalt.

Una altra utilitat humana del riu ha estat usar-lo com a col·lector de residus. És certa una capacitat del riu com a depuradora, però aquesta capacitat és possible d'acord amb el cabal del riu i el cabal dels abocaments. Si el cabal del riu és molt superior al dels abocaments (una part a cinc), el riu pot depurar o diluir aquesta aigua residual contaminada; no ho aconsegueix si el cabal de l'abocament és superior al del riu, fet que es pot produir si hi ha un elevat volum d'abocaments o un baix volum del riu, sobretot a l'estiu, a causa de la sequera mediterrània. Si considerem que la producció d'abocaments és constant durant l'any, a l'estiu es generen importants problemes de variació de la concentració de l'aigua. Els problemes derivats d'aquests abocaments són la variació de la composició física i química, amb una reducció de la concentració d'oxigen dissolt i un augment de les concentracions de nitrogen, fosfats... que redueix la biodiversitat i altera els ecosistemes fluvials. Les grans avingudes netegen el riu, però el procés de recuperació natural és molt superior al temps que existeix abans de la introducció de nous contaminants al riu; per tant, és inviable la recuperació si no existeix un control dels abocaments.

Tot esquivant els nuclis urbans molt crescuts, les infraestructures s'han acabat instal·lant dins el riu, tal com, l'any 1968, es va fer amb la construcció de l'A–2.

El poc desnivell de la plana del riu Llobregat ha servit per assentar-hi infraestructura viària i serveis. Tot esquivant els nuclis urbans molt crescuts, les infraestructures s'han acabat instal·lant dins el riu, tal com, l'any 1968, es va fer amb la construcció de l'A–2 i, només 30 anys després, el 1998, amb la construcció de

l'autovia del baix i la pota sud. En aquesta última construcció, el Ministerio de Fomento va provocar dos impactes molt greus: els àrids que es van necessitar per construir la plataforma de la construcció es van treure de la llera i els abocaments que hi van trobar no els van sanejar; malauradament, aquesta construcció va comportar la primera canalització del riu i la destrucció de tot l'hàbitat fluvial.

Entre els anys 60 i 80 se'n va generar l'extracció del llit del riu i es va reomplir posteriorment el forat amb substàncies diverses que condicionen la recàrrega de l'aqüífer.

Del trànsit rodat per la comarca, se'n deriven problemàtiques òbvies com:

· La contaminació química amb ions, com el Pb, Cd, Zn... acumulats sobre l'asfalt i que es dissolen en l'aigua de pluja, que acaba circulant fins al riu.

· Una contaminació acústica sobredimensionada que afecta les poblacions animals i humanes properes a aquestes vies.

· La fragmentació del territori, que redueix la capacitat de corredor biològic que té el riu i aïlla les poblacions en petits nuclis, de manera que impedeix un correcte bescanvi genètic, de material i energètic entre elles que asseguraria una major viabilitat i variabilitat de la població.

· La reducció de la superfície de pas del riu, fet que provoca un augment de l'efecte de les avingudes i les inundacions.

· La impermeabilització del sòl, amb la reducció de la recàrrega de l'aqüífer i la reducció del nivell freàtic.

· L'eliminació de l'estructura natural del riu amb meandres, per convertirlo en un traçat rectilini de major velocitat que impossibilita l'establiment de diverses comunitats animals i vegetals que necessiten aigües tranquil·les per desenvoluparse correctament i òptimament.

A més de les grans carreteres, de forma subterrània es constata la circulació de la gran canonada d'aigua potable de diàmetre 2,4 m de Sogemasa, provinent d'Abrera (actualment gestionada per Aigües Ter-Llobregat —ATLL— i l'Agència Catalana de l'Aigua —ACA—); dues canonades de gas, amb una possible ampliació cap a una tercera, la canonada de salmorres provinent del Bages i del Solsonès; les noves construccions de canals de fibra òptica, diferents col·lectors residuals ubicats en diferents punts de la comarca i un oleoducte.

Per si encara existeix alguna possibilitat de recuperació del riu, en els propers tres anys hi ha projectada la construcció del Tren d'Alta Velocitat (TAV o AVE). Paral·lelament, i de forma rectilínia, recorrerà tot el traçat del riu, per un costat o per l'altre. Això augmenta encara més els problemes ambientals a la nostra comarca; a més, és clar, cal destacar l'ampliació del port, l'aeroport i el cinturó litoral, la desviació de la desembocadura del riu i la seva canalització en tot el recorregut fins al terme del Papiol.

Fruit d'una forta pressió demogràfica, ha augmentat la necessitat de construcció d'habitatges i, conseqüentment, la demanda de material per a aquest ús, del qual destacaríem les graves. Com a conseqüència, entre els anys 60 i 80 se'n va generar l'extracció del llit del riu i es va reomplir posteriorment el forat amb substàncies diverses que condicionen la recàrrega de l'aqüífer, de manera que es se'n va reduir tant la qualitat (fruit de processos de lixiviació de productes tòxics) com la quantitat (impermeabilització de sòl). Els principals perjudicis són: obertura de pistes fins al lloc d'extracció;

l'ocupació de la plataforma de ribera per fer-ne la classificació; reducció del freàtic, ja que es bomba tota l'aigua; l'augment de la concentració de llims i argiles del rentat de les graves amb altres problemes derivats

El ritme d'abstracció és superior al d'incorporació i, conseqüentment, estem en un procés d'assecament de l'aqüífer de la vall Baixa del riu Llobregat.

d'impermeabilització i, finalment, els problemes que es deriven de l'ompliment de cada zona d'extracció, que, segons les característiques d'aquest material, marcarà diferents efectes.

En l'estudi informatiu sobre l'itinerari del TAV, el *Ministerio de Fomento*, segons diverses fonts, reconeixia l'existència de 25.379.900 m^3 d'abocaments, només als municipis de la vall Baixa del Llobregat. Aquests abocadors contenen tot tipus de residus: des de runes i argiles fins a residus industrials (cromites, hidrocarburs, dissolvents, metalls pesants, són alguns dels coneguts...), passant per residus municipals. Per municipis, la distribució dels abocaments és en la següent taula:

Municipi	Superfície d'abocament M2	Volum d'abocaments m3
Pallejà	173.750	2.418.250
Molins de Rei	443.750	5.433.325
Sant Vicenç dels Horts	202.500	1.898.750
Sant Feliu	107.950	1.973.325
Santa Coloma	160.450	787.500
Sant Joan Despí	912.500	1.475.000
Sant Boi	861.250 2.862.150	11.393.750 25.379.900

Font: Ministerio de Fomento

És fàcilment imaginable aquesta quantitat d'abocaments si introduïm tots aquests residus en contenidors de deixalles del carrer i els posem un al costat de l'altre. El resultat és un tren de contenidors que aniria des de San Francisco fins a Pequín, passant per tot Europa i l'Atlàntic. Segons unes altres fonts, el volum d'abocaments pot arribar als 36.344.229 m^3 si s'hi inclou Cornellà (municipi amb una important quantitat d'abocaments: 1.131.600 m^3) i el delta. Tot i que aquests abocadors ja estan clausurats, segueixen contaminant l'aqüífer i el sòl perquè els residus encara són al sòl en contacte amb l'aqüífer. Però el més preocupant és el desconeixement sobre la quantitat i el tipus de residus abocats.

Tal com hem vist, moltes són les accions que impossibiliten recarregar l'aqüífer, com les carreteres, les urbanitzacions, l'extracció de graves... que n'han reduït molt la superfície de recàrrega. Aquest és un fet important, ja que d'aquesta aigua subterrània es fa el subministrament urbà d'aigua potable. El ritme d'extracció és superior al d'incorporació i, conseqüentment, estem en un procés d'assecament de l'aqüífer de la vall Baixa del riu Llobregat i de contaminació marina, fruit d'intrusió salina, a la part més baixa de la comarca propera al mar, amb la conseqüent salinització dels pous que es troben en els municipis de l'Hospitalet, el Prat, Sant Boi, Gavà, Viladecans i Castelldefels.

Futurs aiguamolls

Davant de la incertesa sobre el nostre

futur comarcal, davant la incertesa de la canalització total del riu, apareix des del Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius (CEPA) una proposta de restauració ecològica. Una proposta per reconvertir un petit tram, a l'alçada de Molins de Rei, en aiguamolls, que n'augmentaria la superfície dels que ja existeixen, però amb la visió general de conca i de ser l'inici de la recuperació total del nostre riu, tant dins com fora de la nostra comarca.

Amb aquesta visió, amb la restauració fluvial es cerca una millora del valor ecològic i un increment de la capacitat d'autodepuració. És una proposta per:

Millorar la qualitat de les aigües i la consegüent funció de recàrrega de l'aqüífer amb decantació de sediments i depuració prèvia mitjançant un sistema de llacunatge que augmentarà considerablement la biodiversitat de flora i fauna.

Augmentar la capacitat fluvial, reduint zones d'impermeabilització, per disminuir els efectes de les grans avingudes i inundacions sobre la població adjacent a l'eix fluvial.

Harmonitzar els usos tradicionals humans mantenint les estructures agràries i altres usos de la regió, al mateix temps que es potencia un ús social com a lleure i educatiu amb educació ambiental tant escolar com d'usuaris de la zona d'esbarjo.

Obrir un estudi profund dels abocaments després de l'extracció de graves en la regió d'aplicació del projecte i, un cop finalitzat, aplicar el sanejament correcte.

Modificar la secció transversal del riu per fer viable la funció de corredor biològic amb la comunicació amb la serra de Collserola, el Garraf i l'Ordal com a espais naturals més propers a la zona d'actuació. Per tant, augmentar la connectivitat i no mantenir el nou ecosistema com una illa fruit de l'elevada fragmentació comarcal.

Estudiar la possibilitat de la depuració d'aigües industrials i domèstiques amb una utilitat possible com a terciari de la depuradora de Sant Feliu o Barcelona.

Crear meandres en el curs fluvial proper a la zona d'influència dels aiguamolls per potenciar l'esta-

Una de les propostes és potenciar els hàbits fluvials i els aiguamolls.

bilització de nous ecosistemes amb les espècies associades a un major moviment de l'aigua.

Adequar el marge dret a nous paràmetres de restauració ecològica de riberes després del nou traçat del TAV.

Estimular la participació de la població molinenca a partir del debat i la identificació municipal en la nova reserva natural, i el diàleg entre els planificadors i els usuaris, com pagesos, comunitat de regants, administracions públiques...

La nostra percepció fluvial és antagònica a la que existeix en el Ministerio de Fomento. Per aquest motiu, en el projecte de prolongació de l'Autovia del Baix Llobregat, contempla l'ampliació de la llera del riu fins a arribar als 125 m de secció transversal útil, de manera que es redueixi l'alçada de la làmina d'aigua i es disminueixi el risc d'inundació en cas de pluges intenses. Així mateix, es proposa la construcció d'una escullera al marge esquerre d'aquest "calaix", similar a la que ja existeix a la riba dreta del riu.

El *Ministerio,* però, en cap moment es planteja assolir una millora global de la zona, ja que en el seu projecte manca qualsevol actuació significativa adreçada a la recuperació d'aquest interessantíssim espai natural. L'única acció que es planteja en aquest sentit és plantar una renglera d'arbres damunt l'escullera, tal com ja s'ha fet en alguns punts de la riba dreta.

Aquesta acció és totalment insuficient i ineficaç a l'hora d'assegurar la revalorització ecològica d'aquest espai. A més a més, el mateix projecte reconeix que les mateixes actuacions de condicionament hidràulic afectarien la morfologia de la llera, el funcionament hidràulic i la qualitat de l'aigua, fet que implicaria un impacte ambiental sever i, fins i tot, crític.

A més a més, preveu accions per assegurar la recàrrega de l'aqüífer del Llobregat, del qual s'abasteixen molts municipis.

La proposta del CEPA és una alternativa a la del *Ministerio de Fomento.* Aquesta recull la necessitat hidràulica de permetre el desguàs de 4.000 m•/s i, a més a més, preveu accions per assegurar la recàrrega de l'aqüífer del Llobregat, del qual s'abasteixen molts municipis i indústries del delta. Per tant, conjugant aquestes dues infraestructures tan necessàries, hem creat una proposta que les incorpora,

les millora substanciosament i alhora significa preservar una extensa àrea del nostre terme per als vilatans de Molins de Rei i veïns, ja que ofereix un parc fluvial que potencia enormement els valors naturals riberencs i les necessitats didàctiques i de lleure dels ciutadans.

La proposta actua sobre tota l'àrea compresa entre el riu Llobregat i l'autopista A–2 al llarg dels 3 km del terme de Molins de Rei. Breument, consisteix a ampliar transversalment la llera inundable fins a 160-200 metres. Damunt d'aquesta superfície inundable hi circularia el riu, amb una amplada de 50 m (per on s'ubica actualment), i la resta es destinaria a construir-hi 8 llacunes amb la finalitat de crear un sistema de depuració biològica de l'aigua del riu perquè s'infiltri en l'aqüífer.

Totes aquestes llacunes rebrien un tractament que imitaria el de l'aiguamoll actual i conformarien una superfície aquàtica de 25,5 ha envoltada de 26,5 ha terrestres, on es plantarien espècies d'arbres i arbusts autòctons i per on es construirien camins, àrees de lleure i observatoris de la fauna que poblaria aquestes llacunes.

Resumint, els objectius de la proposta alternativa són:

- Ampliar la superfície inundable proposada pel *Ministerio* per garantir una reducció del risc d'inundacions i, consegüentment, augmentar el temps de retorn del riu.

- Garantir la recàrrega de l'aqüífer amb aigua depurada biològicament a través d'un sistema de llacunes.

- Potenciar els hàbitats fluvials i d'aiguamolls creant una àrea natural de 52 ha al costat del riu Llobregat.

- Oferir als vilatans de Molins de Rei i visitants un gran parc fluvial on desenvolupar activitats de lleure, didàctiques i naturalístiques.